

Számvetés

Tisztelt Olvasó!
Szinte hihetetlen, de ismét elérkeztünk az év végéhez. Milyen éve volt ez a vízügyeseknek? Mondhatnánk a régi viccel, hogy átmeneti, azonban én azt mondom, ez az átmenet most előremenet volt. Több évnnyi előkészítés, vita, egyeztetés után megszületett az az átalakulás, mely remélhetőleg pontot tett egy 1990 óta tartó folyamatra. Igaz, még egyszer fájdalmas felmondó leveleket kellett aláírni, de a megmaradt két szervezet – az igazgatóság és a Vízépítő Kft. él és működik, s bár fél év még rövid idő egy vállalkozás életében, megkockáztathatjuk az óvatos optimizmust, a kft.-énk máris fejlődésnek indult.

A felgyői gátórház átadás előtt

Mi nem valósult meg '94-ben? Nem született meg az új vízügyi törvény és nem született megoldás a dunai vízlépcsők ügyében. Igaz, az utóbbi nem szegedi probléma, de a szakma megfidelésére – mely kétség kívül javuló – kihat.

Milyen évünk volt, milyen eredményekkel dicsekedhetünk? Az ár- és belvív ez évben is messze került a Dél-Alföldet, annál inkább volt szárazság és meleg. Az öntözővíz-szolgáltatás az idén is a sikerágazatok közé tartozott.

Befejeződött az Apáfalva-mezőhegyesi öntözőrendszer kivitelezése, s terv szerint épül a Mártély-székkutasi öntöző főmű. Saját beruházásaink közül befejeződött a Maros jobb parti árvízvédelmi vonal kiépítése, ezen

belül megépült a nagylaki gátórtelep szép, tájba illő épületegyüttese. Befejeződött a Körtevényes-Kenyereéri beruházás is. Új, korszerű gátórházba költözhöz rövidesen felgyői gátórházunk.

A szakaszmérnökségeink addig is, míg több pénz lesz a belvízi csatornák karbantartására, egységes koncepció szerint megkezdtek a művek műszeres állapotfelmérést, s ezen kezdeményezésünk jövőre országos programként folytatódik. Szakmai felkészültségünk elismeréseként igazgatóságunk vezényletével készül a vízgazdálkodás távlati regionális terve, mely lényegében a korábbi „keretterv” korszerűsített változata. Igazgatóságunk szerkesztésében készült el „A síkvidéki vízrendezés feladatai”

című tanulmány, mely a belvízgazdálkodás új kihívásait tárgyalja a megváltozó mezőgazdaság igényeihez igazodóan.

Nagyon jelentős fejlesztésnek minősíthetjük az algyői szivattyútelep korszerűsítését, mely gyakorlatilag teljesen új gépek beépítését jelenti a régi épületbe.

Megkezdtek és folyamatosan végezzük a központi székház felújítását, hogy közhivatalhoz méltó megjelenése és munkavégzésre kellemesebb berendezése legyen.

A közzgazdasági munka számítógépesítésében is nagyot léptünk előre, ha már más vízük is ide járnak a módszert megismerni. Nem sorolhatunk fel minden eredményt, a lényeg, feladatainknak eleget tettünk.

Bízunk benne, hogy az átszervezés eredményeként az 1995. évi költségvetés segítségével alaptevékenységünk koncentrálna 1995-ben „átszervezésmentes”, nyugodt körülmények között, eredményes munkát fogunk végezni.

Minden munkatársunknak köszönöm az 1994-ben végzett munkát, kellemes ünnepeket, boldog új évet, az új évre sok erőt, jó egészséget kívánok.

Köszöntöm a régi, ma már nyugdíjas vizes kollegákat, köszönöm, hogy nem szakadtak el a jelen vízeinkéntől, hogy figyelnek ránk, tanácsaikkal, együttérzésükkel segítenek. Kívánok nekik jó egészséget, hosszú életet, kellemes ünnepeket!

Dr. Kovács Gábor

A nagylaki (bökényi) gátórház. (Fotó: Bíró Ferenc)

Szeminárium az Alföld-programról

1994. november 21-22.-én a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési Főosztálya szemináriumot tartott az Alföld-programról Csongrádon. Úgy látszik, ez város szívügyének tekint az Alföld, s ezen belül a Tisza-vidék sorsát, ugyanis 1991-ben itt rendezték „A Tisza és az önkormányzatok” című konferenciát, s a város polgármestere (pontosabban polgármester-asszonya) az elnöke a Tiszamenti önkormányzatok idén megalakult szövetségének.

A kétnapos szeminárium célja az volt, hogy áttekinthe a röviden „Alföld-program”-nak nevezett kutatási-fejlesztési munka állását, feltárja a problémákat, s ajánlásokat fogalmazzon meg a további teendőkre.

A szemináriumon mintegy harmincan vettek részt, zömében területfejlesztéssel foglalkozó szakemberek, de ott volt – többek között – dr. Tóth Albert egykori országgyűlési képviselő, akit az Alföld-program „szellemi atyjának” szoktak emlegetni, továbbá környezetvédők, természetvédők, polgármesterek, befektetők, mezőgazdasági és vízügyi szakemberek is.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy „Az Alföld területfejlesztési, tájvédelmi és tájhasznosítási feladatairól” szóló kormányhatározat (1994. V. 9.) lényegében továbbra is érvényes, az abban foglaltak megvalósítása az Alföld fenntartható fejlődéséhez elengedhetetlenül fontos.

Az első napon a legtöbb szó az úgynevezett „Tisza-projekt”-ről esett, melyet 1995-től be kellene indítani, de a Duna-Tisza közti hátság súlyos gondjai is kellő hangsúlyt kaptak. Mindkét esetben alapvető jelentőségű vízgazdálkodási kérdések is terítékre kerültek (az árvízvédelmi és belvízvédelmi biztonság helyzete, a rendkívüli szárazság következményei stb.).

A főbb problémák: nincs megfelelő törvényi háttér (hiányzik a területfejlesztési törvény, az új környezetvédelmi törvény, stb.); kevés a pénz (a költségvetés az Alföld-programra nem különít el semmit, a költségeket az egyes tárcáknak kell „kigazdálkodniuk”); túl nagy a feladat (sokat vállalt a program, többen az eredeti tájvédelmi-tájhasznosítási célkitűzések területfejlesztéssel történő „megfejtését” vitatták); gyenge a koordináció.

A dr. Csalogovits István „moderátor” vezényletével folyó – néha heves csatározással fűződő – vita eredményeit a szeminárium másnapján két munkacsoportban próbálták összegezni. Az egyikben leltárt készítettek az eddigi és a folyamatban lévő kutatási-fejlesztési tervezési munkákról, a másikban pedig a program további menedzselésére és információk rendszerére vonatkozó ajánlásokat fogalmazták meg.

Dr. Pálfi Imre

Összefoglaló az elmúlt hidrológiai évről

A 93/94-es hidrológiai évben sem szakadt meg a több mint egy évtizede egymást követő, száraz évek sorozata. Olyannyira nem, hogy az elmúlt év szárazunk hatodik legaszályosabb éve volt. Ebből a hat évből négy a '90-es években fordult elő (1990, 1992, 1993), ami jól mutatja a helyzet komolyságát.

Az aszályossági index alapján az idén területünkön az országos átlagnál súlyosabb, Kecskemét környékén rendkívül súlyos volt az aszály. Amint az egyes időjárási és hidrológiai elemek elemzésénél látni fogjuk, az ideai aszály kialakulásában a magas nyári hőmérsékletek játszották a legnagyobb szerepet.

Az átlagosnál magasabb hőmérsékletek mellett (melyek évi középértéke közel 1 °C-kal volt az átlag fölött) az aszályosságot erősítette az előző éveknél ugyan mérsékeltebb, de így is 60 milliméteres csapadékhiány (az éves csapadékösszeg 496 milliméter lett), és a továbbra is mélyen a sokéves átlag alatt maradó talajvízszint. A kiszáradási folyamatokat fékezte a téli fagyok hiánya, a téli csapadéktöbblet, és a kevés napsütés, melynek évi

tartama 187 órával maradt el az átlagtól.

Időjárás

Az időjárási elemek éves alakulására tekintve rögtön feltűnik, hogy milyen sok csapadék hullott a késő őszi-téli hónapokban. Ez annál is inkább figyelemre méltó, mert területünkön a '80-as évek közepe óta ez az első tél, amikor csapadéktöbblet jelentkezett. A decembertől februárig terjedő időszakban a teljes Tisza-vízgyűjtőre – és ezen belül működési területünkre is – a lehullott csapadék a sokéves átlag közel 140 százaléka lett.

A sok csapadék ellenére rendkívül kevés volt a hó: az enyhe idő következtében a február végi hóban tárolt vízkészlet a hegyekben mindössze 20 százaléka volt az átlagnak. 28 év óta ez a legalacsonyabb érték. A télihez hasonló bőséges esőzések már csak áprilisban és augusztus végén jelentkeztek. A többi hónap csapadékmérlege jelentős hiányokat mutat. A tenyészidőszak hat hónapjában például 76 millimétert. Az éves csapadékösszegek területi eloszlása (Folytatás a 2. oldalon.)

Összefoglaló az elmúlt hidrológiai évről

(Folytatás az 1. oldalról.)
lása szerint az igazgatóság északi, északnyugati területe volt csapadékból a legszegényebb, míg délen és délkeleten helyenként átlag fölötti értékek is előfordultak.

Az idén mezőgazdasági szempontból döntő tényező volt a hőmérséklet alakulása. Átlag, és jóval fagyponthoz közelebbi értékek voltak télen, amikor nagy szükség lett volna tartós, megfelelő vastagságú hótakaróra, továbbá rendkívül hosszú és nagy volt a hőség nyáron, amikor a talaj amúgy is száraz termőrétege így még több nedvességet veszített. Egyéb-ként júliusban és augusztusban 40 nap volt hőségnap, amikor a napi csúshőmérsékletek sem csökkentek 18-20 °C alá.

A körülményekhez képest szerencsésen alakult a napos órák száma. Csak márciusban és szeptemberben volt több napfény a sokéves átlagnál, az összes többi hónapban alatta maradt.

Vízjárás

A hidrológiai elemek értékelésekor röviden azt mondhatjuk, hogy mind a felszíni, mind a felszín alatti vizeknél többnyire az átlagos állapot alatti szintek voltak jellemzők. A fel-

színi vizeknél, folyóinknál kivételt képez ez alól két kisebb árhullám: a rendkívül szokatlan időszakban jelentkező december végi, és a nagyon is szokványos időszakban elinduló áprilisi. A decemberi az az emlékeztető árhullám, amely a Felső-Tiszán megközelítette az eddig mért legmagasabb vízszinteket, de az Alsó-Tiszára érve olyannyira ellapult, hogy csak az alacsonyabb hullámtéri részeket öntötte el. Az Alsó-Tiszán és mellékfolyóin ehhez hasonló szinteket ért el az áprilisi áradás is, így a mértékadó vízmércéinken leolvasott legmagasabb víz-állások (Tisza, Szeged: 551 centiméter, Körös, Szarvas: 518 centiméter, Maros, Makó: 183 centiméter) ekkor sem érték el az árvízvédelmi készültségi szinteket.

A tavaszi kisebb nagyobb áradásokat követően a mederteltség hamar lecsökkent. A nyári és őszi hónapokban a csapadékhiány miatt kiürülő felszín alatti vízkészletekből folyóink egyre kevesebb utánpótlást kaptak. A lecsökkenő vízszállítás mélypontján a sokéves vízhozamok fele, harmada érkezett csak folyószakaszainkra (ez a Tiszán 80-120 köbméter/s-os, a Maroson 50-80 köbméter/s-os vízhozamot jelentett).

Folyóinkkal kapcsolatban

meg kell még említeni, hogy azok az enyhe tél miatt – a kisebb part menti jégképződéstől eltekintve – jégmentesek maradtak.

A korábbi száraz évekhez viszonyítva a talaj nedvessége júniusig kedvezőbb, később azokhoz hasonló volt. A január közepéig fokozatosan feltöltődő felső egy méter két, két és fél hónapig telített maradt, sőt még kisebb belvízi előntések is keletkeztek, majd a meginduló kiszáradás egyre mélyebbre süllyesztette a telítettségi határt. A kritikus 30 százalékos víztartalom alá a felső fél méter júniusban, az 50-100 centiméteres réteg augusztusban került, és október végéig ott is maradt.

A talajvízjárás éves menete nagyjából követte az átlagos változásokat jellemző sinusgörbét. Ezek a változások azonban 50-100 centiméterrel, a Duna-Tisza közén helyenként több mint 3 méterrel is mélyebben következtek be a sokéves átlagnál. A téli csapadék csak arra volt elég, hogy az évek óta süllyedő talajvíz-tükör az idén megálljon és lényegében a tavalyi szinten maradjon.

Kilátások

Végezetül a következő hidrológiai év küszöbén

A Nagyalföld Alapítvány kiadványa

A Duna-Tisza közti hátság vízgazdálkodásáról

A Nagyalföld Alapítvány kötetei sorozat 3. tagjaként nemrégiben jelent meg a „A Duna-Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái” című füzet (Békéscsaba, 1994. 126 oldal), amely a kötet szerkesztőjének, dr. Pálfi Imrének az előszaván és összefoglaló tanulmányán kívül – a kérdéskör legavatottabb kutatói tollából – 14 dolgozatot tartalmaz. Ezekből megismerhetjük a Duna-Tisza közti hátság sekélyföldtani viszonyait, az itteni talajvizek és rétegvizek kapcsolatának törvényszerűségeit, képet kapunk a talajvízszint és a rétegvízszint nagyfokú süllyedéséről, ennek okairól és következményeiről.

Tanulmányt olvashatunk továbbá a településfejlesztés vízháztartási kihatásairól, a vízháztartás és a mezőgazdasági tevékenységek kölcsönhatásairól, a talajvízszülledés növénytermesztési következményeiről, az erdők és a talajvíz kapcsolatáról, a talajvíz süllyedésének a védett természeti értékekre és általában a talajra gyakorolt kedvezőtlen hatásáról, a vízrendezés és a talajvízviszonyok összefüggéseiről.

A kötetet áttanulmányozva egyet érthetünk az előző azon megállapításával, hogy „az Alföld-problémák sokaságában a Duna-Tisza közti hátság regionális vízgazdálkodási kérdései napjainkban a legfontosabbak közé taroznak.”

Reméljük, hogy a vizsgálati eredmények mostani közzététele is segíteni fogja a súlyos helyzet enyhítésére, a problémák megoldására irányuló, jövőbeni munkát.

Lázár Miklós

A „Köszönjük, megva Agyunk!” címmel az előző számban megjelent cikk elolvasása után azonnal elkezdett „mocarogni” bennem valami, a tollam után nyúltam. Most már nekem is írnom kell, ki kell adnom magamból mindazt, ami bennem közel fél éve feszül, hisz a „gátszakadásnak” nevezett szétválásnak magam is résztvevője voltam.

Gondolataimat úgy próbáltam összeszedni-rendszerezni, hogy ennek egy része akár nyílt válasz is lehessen a Szeviép Kft. dolgozóinak, de az Ativizig többi dolgozója is tisztább képet kaphasson rólunk, azaz azokról az emberekről, akik a szolgáltató üzem szétválásakor az Ativizignél „maradtak”, mint kivitelezéssel foglalkozók.

A szétválás szükségessége, oka mindenki előtt ismert, de azt hiszem, mindenképpen el kell mondani, hogy nem mi „szétválasztottuk” akartuk.

A Szeviép Kft. a hivatkozott cikkben valamelyest bemutatkozott, írt az átszervezésről, felmerült gondjairól, terveiről is, és érintett minket is:

„A szakemberek egy része továbbra is megmaradt a vízügyben, sajnos, mint kivitelező...” Ennek „a sajnos” kivitelező egységnek, mely a védelmi osztágot is hivatott javarészt kiállítani, vagyok én a közvetlen vezetője a műszaki biztonsági szolgálat keretein belül.

A szétválás így utólag visszatekintve is (amikor az

Hozzászólás

Mégegyszer az átalakulásról

indulatok és érzelmek heves hullámai már elesítettek) igen nehéz, embert tudatilag és fizikailag is próbára tevő volt. Nem nagyon lehet egy átalakulást feszültségmentesen közvetlenül végrehajtani úgy, hogy a tényleges „osztokodók” között mindig megmaradjon a korrektség. Az átalakulás kezdetekor alapvető cél olyan egységek létrejötte volt, melyek párhuzamos profillal nem rendelkeznek. Ez sajnos nem így alakult, én nem így akartam, de most már ez van! Úgy érzem, ennek ellenére sem ellenségként váltunk el, a magam részéről biztosan köszönök, sőt kezdet is fogok a volt kollegákkal.

Ami a levegőben valóban jelentkező feszültség okozója lehet, az az, hogy nem egyenlő feltételek teremtődtek meg. Tudom, hogy ez nem is volt cél, de én és a velem együtt Tápéra átköltözött kollegák is érzékeny hús-vér emberek, a bennünk lévő olyan kisgyermek-tulajdonságokkal, hogy nem elégszünk meg azokkal a játékokkal, melyet szüleinktől kaptunk, hanem mindig a másiké kell. Főleg ha azzal a játékkal az előzőekben mi is játszottunk...

Kollegák, ugye értitek ezt? Most néhány tényről:

A 99 fős Szeviép Kft.-nél maradt az elmúlt évek közel háromszáz fős, kimondottan kivitelezéssel foglalkozó vízgesz egységei gép- és eszkozparkjának 80-90 százaléka. (Hidraulikus és vonóvedres kotrógépek, dózerek, hajópark, üszömunkagépek, tehergépkocsik, használható autópark, kiségek, eszkozok, berendezések, stb...) Ki merem jelenteni, hogy az egy főre jutó fajlagos gép- és eszkozpark az Ativizig fennállása óta soha nem ért el ilyen magas, kedvező arányt, mint az induló kft.-nél, nem beszélve a lehetőségéről adta fejlesztésekről.

Ez persze nem rossz, és az is biztos, hogy ez nem véletlenül alakult ki, hiszen a vízgeknél alapvető cél életképes kft.-k létrehozása volt. Csakhogy gyakorlatilag a megmaradó Ativizig kivitelező egységénél sajnos, az egy főre jutó gép- és eszkozpark, ha ezek színvonalát is figyelembe vesszük, véleményem szerint a nullához konvergál. Én nem is beszélhetek gépparkról, hisz néhány esztergagépen és néhány kiségen kívül nekünk semmi sem jutott, fogalmazhatnék úgy is, hogy nem maradt. Személyszállító autóparkunk pedig kimondottan siralmas.

Úgy gondolom, hogy mindezeket a kft. dolgozói is jól tudják, s ezért alakul-

hatott ki körükben, hogy „irigyelnek, néhányan nem köszönnek, mert úgy gondolják, hogy az ő kárukra biztos meggazdagodás lesz a kft.-ben”.

Összinté leszek. A kft.-nél maradó gép- és eszkozpark tudatában, és a hivatkozott cikkben feketén-fehéren leírt, már meglévő és várható fejlesztéseket együttvéve bennem is kialakult egy olyan érzés, amit magam sem tudok pontosan megfogalmazni. Legyen ez mondjuk szakmai féltékenység. Ezt azonban én ez idáig magamba fojtottam. Gondolom, azoknál a kollegáimnál is kialakulhatott ilyen, vagy hasonló érzés is, akikkel együtt vállaltuk, hogy közalkalmazotti, besorolt bérünkkel a vízge keretein belül keressük meg mindennapos kenyérünket. Az is lehet, hogy érzelmeit nem mindenki fojtotta magába, s valamilyen úton-módon ez a levegőbe röppent. Kihasznlva ezen írás adta lehetőséget, én kérek elnézést kollegáim nevében is a kft. dolgozóitól, Töletek, akikkel az elmúlt években jóban és rosszban együtt dolgoztam, ha a fentiekben idézőjelbe tettemet előidéztek, kiváltottuk Belöletek.

Nem mentegetőzéseként, de kérem, Ti is értsetek meg bennünket. Gyakorlatilag nekünk is hasonló dolgokat kell produkál-

nunk, jóval nehezebb körülmények között, és kevesebb jövedelemért, munkánk majdnem ugyanaz, és abból a nagybetűs piacból kell nekünk is megélni, mint a részvevőknek. Csakhogy a szétválás után kialakult és várható feltételek közel sem azonosak. Egy érthető példával szoktam gondolataimat mindenki számára érthetővé tenni: a feladat Szegedről Budapestre menni, a nyerő az, aki hamarabb odaér. Hiába tesz meg mindent az a résztvevő, akinek csak biciklijé van, már induláskor tudja, hogy eleve vesztes, hisz a másik résztvevő autóval tartol.

Én kívánom, hogy a Szeviép Kft. sikeres legyen, szeretném, hogy az elkövetkező években nem ellenfelek, hanem partnerek lennénk, amennyiben ez lehetséges. Feladatokat végzéséhez sok jó munkát és erőt egészséget kívánok Nektek! Még néhány mondatot a közel fél éves tevékenységünkéről:

Úgy váltunk szét, hogy megrendelői munkánk gyakorlatilag nem volt, szinte minden megkezdett, szerződésben és tárgyalás alatt lévő munka a kft.-nél maradt. Nekünk a – szerencsés vállalkozásnak éppen nem mondható – dorozsmai szennyvízcsatorna építési munkáinak befejezése maradt, amit nagy nehézségek árán, de sikerült el-

készíteni és átadni. Ez időszakban indult a bökényi gátörtelep kivitelezése, amit mi kaptunk meg. Ez egy kis időre enyhítette foglalkoztatási gondjainkat, s időt adott munkaszerzésre. Sikertől olyan munkákat megkapunk, melyeket a lakatos és építőmesteri részlegünk dolgozó is tudtak végezni, s mellesleg igen jól a vízügyes kivitelezési profilba vágtak. Ezek javarészt szivattyútelepek, vízkivételek építési-átalakítási, karbantartási munkák voltak. A minden tekintetben pozitív eredményre törekvő munkánkat „az idegeneknek” kifizetett sok gép- és szállítóeszközök miatt nehezítették. Most megint visszatérek ahhoz, hogy mennyivel rugalmasabban és főleg eredményesebben tudnánk dolgozni, ha vónának saját gépeink...

Egy hónappal az év vége előtt előzetes számítást végezve úgy ítélem meg, hogy javarészt tudjuk hozni azt, amit az igazgatóság vezetése meghatározott számunkra.

Az eddig leírt, nem éppen kedvező körülmények magamra nézve még szorgalmasabb, szívósabb munkavégzésre ösztönöznek, amit próbálok minden velem együtt dolgozó kollegámra átplántálni. Megköszönöm ez évi munkájukat, és elnézést kérek, ha néha ingerültebb, szókimondóbb voltam a kelleténél...

Egyébként még csak annyit: köszönjük, valahogy mi is megvagyunk!

Sági János

A Népszabadság november 12-i számában Nagy Csaba megdöbbentő riportot közölt az Észak-Olaszországban pusztító árvízről.

Az emberben – pláne, ha árvízvédelemért felelős beosztásban dolgozik – óhatatlanul felmerül a kérdés: ezt akarjuk?

A riportban nincs szó árvízvédelmi szolgálatról, nem ismerem az olasz rendszert, szó van azonban a túlzottságról, polgári védelemről, hadseregről.

Nálunk is vannak olyan javaslatok, szüntessük meg a drága, tíz éve „felesleges” készenlétben álló árvíz szakmai szervezetet, s bízzuk ezt a katasztrófaelhárítás amúgy is meglévő szervezeteire.

Az olasz példa, az „eredmény”, legalábbis elgondolkodtató. Mert mi történt? Elkezdett esni az eső, 72 óra alatt 176 milliméter. A mennyiség sok, az intenzitás nem is olyan rendkívüli. Én már éltem meg Zákányszék-Mórahalmos térségében 120 milliméteres esőt, de az két óra alatt hullott le. A '70-es árvíz előidéző erdélyi csapadék is nagyobb intenzitással

Ezt akarjuk?

„Olaszországot, a világ hét leggazdagabb ipari államának egyikét, legyőzte a víz. Az öt érintett észak-olasz tartományt – csaknem negyed magyarországi területet – sújtó árvíz 212 települést öntött el, közülük vagy negyven öt napon át volt elvágyva a külvilágtól. Áram, gáz és ivóvíz nélkül várták a mentőalakulatokat, de nem mindenhol érkeztek meg. Voltak olyan falvak, amelyeknek kétségbeesett helyzetéről az olasz tévések előbb készítettek felvételeket, mintsem a polgári védelem és a hadsereg egyáltalán kapcsolatba tudott volna velük lépni.

Pedig a tűzoltók, a polgári védelem és a hadsereg alakulatai mintegy 15 ezer emberrel, valóban hősiessé és önfeláldozóan vettek részt a mentésben. De az első napon nem volt, aki üzemanyagot utaljon ki, ezért nem szálltak fel a helikopterek. Csákyokkal és lapátokkal érkeztek a mentőalakulatok oda, ahová szivattyú kellett volna. A polgári védelem gumicsónakjai sorra kidurrantak a vízzel tovasodródó tárgyaktól, s már megmentettek hitt emberek fulladtak így vízbe.”

volt. Ilyen tehát nálunk, illetve a mi folyóink vizgyűjtőin is lehet. Ott is volt erdőirtás, működnek általunk nem minden részletükben ismert, de nagyon jelentős tározók. Ez utóbbi jelenthet

jót is, hordozhat veszélyt is. De most nem erről akarok írni.

Leesett Észak-Itáliában az eső, elindult lefelé az ár, s nem volt előrejelzés! Nem riasztották a lakosságot, se a

mentőalakulatokat. Ha ez megtörtént volna, az emberi életek megmenthetőek, a vagyoni kár csökkenthető lett volna.

A mai, még meglévő vízügyi szolgálatnál ez nem fordulhat elő. A vízrajzi szolgálat azonnal észlel, értekel, előrejelz, a szolgálat felkészül, feláll a területi bizottság, ha kell, kiüritik a lakott helyeket.

Hogy ez '70-ben a Szamoson nem egészen így volt? Igaz, de akkor még a román-magyar vízügyi adatforgalom sokkal nehezekebb volt, mint napjainkban.

De nézzük tovább: a katasztrófaelhárító szervezet, nevéből következően akkor lép be, ha itt a katasztrófa. S mert szervezetlen volt, még akkor is hibák csúsztak be. Nem volt üzemanyag, nem a megfelelő eszközökkel vonultak fel. Vagyis minél nagyobb a baj, annál inkább szükség van az egységes és szakmailag megalapozott vezetésre.

Az okos ember más kárán tanul. Itt az alkalom!

Dr. Kovács Gábor

Felülvizsgálat

A belvízvédelmi művek őszi felülvizsgálatának ütemterve szerint 1994. szeptember 27-én került sor Csegele, Jászszentlászló és Szank önkormányzati csatornáinak felülvizsgálatára. A felülvizsgálaton részt vett Kovács Józsefné ÖVF tanácsos, a polgármesterek, a Szegedi Szakasztechnológusok, a Kiskunmajsza és Környeke VGT vezetői, illetve képviselői. Kolossváry Gábor ÖVF főigazgató írásban üdvözölte a polgármestereket, mivel más irányú elfoglaltsága miatt személyesen nem tudott megjelenni.

A felülvizsgálat során Tripolszky Imre ismertette a település belterületi csapadék-vezetési és Ativizig-kataszteri adatait. Mindhárom önkormányzatnál a tényleges adatok alapuló aktualizálásra van szükség, az elkészült művek állapotfelmérése után a vízjogi engedélyeket meg kell kérni.

Az 1994. május 3-án Csegele felvett jegyzőkönyvvel kapcsolatban Kordás István polgármester elmondta, hogy a dongéri főcsatornán javasolt vízviszatarató ideiglenes elzárások nem készültek el pénzügyi nehézségek miatt. A fenékleürítők lezárása hasznos szolgálat a vizek visszatartását, sajnos szeptemberig a Dongér szinte kiszáradt. A meglévő belterületi csatornákat a lakosság karbantartotta, a külterületi csatornák fenntartására szorulnak, Huszka Szilveszter új csatornaörrrel többször találkozott és megállapodtak a külterületi csatornákban lévő műtárgyak jó karba helyezésének közös elvégzéséről. Az ivóvízellátás megoldott, a szennyvízelvezetést és tisztítást a lakosság nem javasolta a támogatások bizonytalansága és a magas költségek miatt.

A Jászszentlászlón 1994. március 23-án felvett jegyzőkönyvben szereplő elzárások elkészültek a dongéri főcsatornán, az önkényes földelzárás a 40+500 kilométer szelvényben a korábbi ígéret ellenére nem lett elbontva, az Ativizig az önkormányzat költségére elbontatja.

Papp József polgármester a 13,5 kilométer belterületi csatorna üzemképességéről számolt be, amit a lakosság karbantart, a befogadók tudják fogadni az érkező vizeket. A korábban elkészült csatornák vízjogi engedéllyel rendelkeznek, a megvalósult művek állapottervét elkészítik, és a korábban készült belvízvédelmi terv figyelembevételével kezdeményezik a vízjogi engedély módosítását. A legtöbb problémát a térségben az évek óta tartó vízhiány jelenti.

Az ivóvízellátás 1958. óta megoldott, a vastalanító hiányzik. A szennyvizet szipantóval viszik el. A szennyvíztisztító mű épül (10 köbméter napi kapacitással), ez évben elkészül. A költséges pályázatok (0,5 millió forint) ellenére sajnos sem a környezetvédelmi, sem a Vízügyi Alap pályázatot nem nyerték el. A 73 millió forintos munkához a saját erő nem lesz elég, pedig 36 millió forint hitelt vettek fel. A fővezetékrendszer 20-30 millió forintba kerülne, a céltámogatásból további 20-30 millió forintot lehetne fordítani 1995-ben, ha lenne hozzá saját erő.

Szankon Zaka László polgármester ismertette a belterület

összel elkészül, a másik elzárás 1995-ben fog elkészülni.

A saját tulajdonukban lévő vízművet a Halaszvíz Kft. üzemelteti, az átállítás a Csongrád megyei Vízműtől súlyos milliókba került, a vízdíj 33 forint/köbméter áfá-val. A vízzel kapcsolatban országosan nagyobb odafigyelést javasolnak, hogy víz nélkül ne maradjanak a települések és ne legyenek magukra hagyva az önkormányzatok. A szennyvíztisztító és a csatornázást a lakosság népszavazással elvetette.

A polgármesterek a szakasztechnológusokkal és a társulattal való kapcsolatot segítőkésznek és jónak ítélték. A társulat jogi helyzetének megerősítését és a támogatásuk tisztázását javasolták.

Csizmadia Károly ismertette az Ativizig által elkészített Duna-Tisza Közi Hátság középső térsége (Soltvadkert-Pálmonostora) vízpótlásának alternatíváit és ütemezését. A polgármesterek kérték az ÖVF és a KHVM támogatását a 2-2,5 milliárd forintos beruházás megvalósításához, hiszen az itt élő emberek életfeltételei jelentősen javulnának a 3 köbméter/s vízpótlással, a lakosság megtartása, az élővilág fennmaradásához a vízpótlás életszükségletté vált. Az ÖVF által megküldött belvízvédelmi segédleteket ismerik, jónak ítélik.

Kovács Józsefné a feltett kérdésekre válaszolva elmondta, hogy a vízellátásra négy évvel ezelőtt elfogadott kormányprogram szerint 1994-ig mindenütt meg kell oldani az ivóvízellátást, ezért a támogatásnál ezek elsőbbséget élveztek. A pályázatoknál 15-szörös túljelentkezés volt, a szennyvíztisztító pályázatoknál hiába javasolta az Ativizig I. helyen Jászszentlászló pályázatát, mivel országosan a karsztos területek elsőbbséget élveztek. Javasolta a Vízközmű Társulat megalakítását a lakossági erő és a hitelek bevonásával. A KTM előterjesztést készíti elő, amely szerint azon települések várhatóan adót fognak fizetni, ahol nincs szennyvízelvezetés, tisztítás, ez azonban a Környezetvédelmi Törvény elfogadásától is függ.

A Vízügyi Törvény várhatóan a Környezetvédelmi Törvény elfogadása után kerül a Parlament elé, amelyben a társulatok is szerepelnek. A társulati művek karbantartása (68 VGT) a KHVM 1994-ben 750 millió forintot biztosított. A belvízvédelmi művek felújítására az FM is biztosít pályázati lehetőséget.

A megbeszéléseket követően a jelenlévők megtekintették az önkormányzatok tulajdonában és kezelésében lévő belvízelvezető csatornahálózatokat, és általános megállap

Vízügyi nyugdíjasok találkozója

Árvízi győztesek között...

A hazaszeretet és szakmaszeretet ősidők óta egyesült a magyar vízgazdálkodásban dolgozók szívében, tetteiben. Társadalmi korok előítéletei, belső frigiditások, politikai fondorkodásai, örök földközeliségre, kemény helytál-

lásra kényszerítették a vízügyért dolgozókat, a közjóért mindig tette készeket.

Az 1970-es tiszai nagyárvíz elleni védekezésben csodákat művelt, győztes, ma nyugdíjas vízügyi hősök baráti találkozója jöttek össze, két csoportban, az

idei kemény, lelket préselő novemberben is.

Hálás köszönettel fogadták a meghívást, akik eljöttek, és a néhai boldog napokról, magunk életéről, a győzelmekről, kudarcokról, az embert és természetet szolgáló jó meg-

oldások emlékéiről, a volt vízügyis évekről – mint tavaszi forrás csobogó vize – ömlött a tiszta szó.

Igaz méltósággal hajoltak meg az ős fejek egymást és utódaikat köszöntve, szakmai szavakkal méltatva a vízügyi történelmet e baráti találkozóon.

Az 1970-es nagy árvíz csak rendkívüli teherbírási, szakmai elkötelezettségű és szaktudású, szívós emberekből álló árvízvédekező csapat győzhette le.

A győzelem nem volt magától értetődő és az elismerés sem mindennapi volt. Az erő, ész és erény diadala, az igazi embert próbáló érdemmel együtt kapott nemes elismerést, dícséretet, bátorítást az ország a vízgazdálkodás akkori vezetőitől és a folyók mentén élő emberektől. A mai aktív vízügyesek nevében ismételtük, hogy köszönet és hála mindazoknak, akik az 1970-es nagy árvíz és más árvíz elleni védekezésekben részt vettek, helytálltak és győztek. Köszönet a hétköznapi vízügyi feladatok példás elvégzéséért, a vízügyi kollektíva jó hírnevének örökbíteleseért, az ország, Dél-Magyarország árvízi pusztításától mentes, békés életének biztonságáért.

Igen felemelő, kellemes érzés volt találkozni a megváltoztathatatlan múlttal, a volt kollegák bölcs sokaságával, és átélni együtt a mindent átsugárzó vízügyi lelkesedésüket, felelősségüket.

Ha támad az árvíz és legény kell a gátra, várjuk nyugdíjasaink közül azokat, akiknek van erejük az elemekkel való újabb bírkózás-

